

La imatge prohibida

La representació, explícita o suggerida, de les pràctiques homosexuals planeja per la història de l'art i ens revela els moments de major o menor llibertat expressiva. Des de Grècia fins a Warhol, passant pel màgic Renaixement.

Malgrat la seua condició de tabú artístic, la representació de les pràctiques eròtiques homosexuals pot trobar-se ja en plats i àmfores gregues del segle V abans de Crist. Aquestes primeres imatges de sexe entre homes eren d'una explícita

cruesa: sodomia, felació i fins i tot, jocs sado-masquistes. Els grecs també representaren amb tota naturalitat les relacions homosexuals entre homes majors i joves adolescents. En la Grècia antiga la pedofília era una pràctica habitual i Plató la va

festació eròtica en l'art. Tan sols uns pocs artistes s'arriscaren a manifestar les seues secretes inclinacions sexuals en el treball. Dins del *Judici Final* de la Capella Sixtina, Miquel Àngel dibuixà un bocet en què un dimoni sodomitzava un vell pecador amb el puny. Aquest dibuix explícitament pornogràfic que volia exemplificar el càstig de la sodomia no fou finalment inclòs per l'artista. Miquel Àngel, però, no dissimulà en les seues escultures i frescs la passió pel cos masculí i la indiferència per l'anatomia femenina.

Encara que existeixen testimonis històrics sobre l'homosexualitat de certes figures de la pintura com Rafael, Leonardo da Vinci, Sandro Botticelli o Caravaggio, els pintors i escultors homosexuals no van manifestar les inclinacions sexuals en la seua obra fins al segle XX. Durant el segle XVIII, tan sols els anònims il·lustradors de llibres libertins s'atreverien a representar escenes de pràctiques homosexuals masculines. Els gravats que acompanyen certes edicions de les obres del marquès de Sade ofereixen un complet repertori d'escenes eròtiques on aristòcrates i religiosos practiquen la sodomia i la felació.

De l'amagatall a l'exposició.

L'aparició d'un art amb evidents connotacions homosexuals no es va produir fins la segona meitat del nostre segle. El poeta francès Jean Cocteau fou un dels introductors de les escenes eròtiques homosexuals en realitzar l'any 1947 una sèrie d'atrevides il·lustracions per a una edició de l'obra *Querelle de Brest* de Jean Genet. Menys explícit que Cocteau, el pintor anglès Francis Bacon també va plasmar les seues obses-

sions eròtiques en quadres de grans dimensions.

El pop art amb la seua intenció provocadora ha estat el moviment artístic que més s'ha centrat en la representació d'escenes passionals de caire homosexual. En la sèrie *Parts sexuals* de 1978, Andy Warhol realitzà diverses serigrafies que eren fotografies manipulades de primers plans de sexe anal. Pel seu caràcter explícitament pornogràfic, aquesta sèrie inspirada en les seqüències més habituals del porno gai han tingut una difusió molt restringida i tan sols han estat exposades en l'Andy Warhol Foundations for Visual Arts. Per la seua banda, l'anglès David Hockney es va centrar en la representació d'escenes quotidianes de les parelles homosexuals com en els quadres dels anys seixanta *Dos homes en la dutxa* i *L'habitació*.

L'actitud transgressiva dels artistes pop ha tingut continuació en les darreres generacions com el pintor Keith Haring o el fotògraf Robert Mapplethorpe, ambdós morts de sida. La cruesa i el realisme eròtic dels treballs de Mapplethorpe van despertar una polèmica en la societat nord-americana.

En el camp del còmic, el nord-americà Tom of Finland és un clàssic de la il·lustració de temes gais. Es va donar a conèixer com a dibuixant per a revistes eròtiques homosexuals en la dècada dels setanta. Els protagonistes dels dibuixos són principalment mariners i motoristes de portentosa virilitat. Amb una gran dosi d'humor i sàtira social, Nazario ha retratat els ambients homosexuals de Barcelona de la dècada dels vuitanta en les aventures d'Anarcoma, un detectiu transvestit que viu en els marginals de la Rambla. **Ll. Soler**

definir com una forma d'amor sagrat.

La cultura judeocristiana manifestà després la seua aversió per tot allò relacionat amb la sexualitat humana i els plaers sensuals i va intentar bandejar qualsevol mani-

Els negocis dels 'Senyors'

El periodista anglès Andrew Jennings ha publicat un nou treball d'investigació sobre el moviment olímpic. En *The New Lords of the Rings* persisteix en la seva persecució de Joan Antoni Samaranch i dels altres grans mandataris del COI.

XAVIER GÓMEZ

Andrews Jennings fa set anys que investiga el món de l'esport olímpic i s'ha convertit en el "malson" de Joan Antoni Samaranch. Les seves crítiques contra la falta de democràcia interna del COI, la vida ostentosa dels seus membres i el negoci que gira al voltant dels Jocs Olímpics li han ocasionat maldecaps amb la justícia suïssa.

Amb tot, a començament d'agost presentava el seu últim llibre a Barcelona insistint a criticar la "pompositat i hipocresia" del moviment olímpic. "Els Jocs són cada vegada més lluny de l'ideal olímpic", va dir Jennings, que va fer broma sobre unes declaracions de Samaranch segons les quals la bandera blanca amb les cinc anelles s'havia convertit en el símbol més conegut del món després de la creu del cristianisme.

Després d'acusar els membres del COI de viatjar pel món "en representació únicament d'ells mateixos i sense haver de retre comptes a ningú", Jennings va afirmar que les olimpíades són un "gran negoci" al voltant del qual "una elit selecta i no electa gaudeix d'hotels de cinc estrelles, vols en primera classe i limusines escortades per la policia". Jennings recorda que, a partir de Los Angeles 84, el procés de selecció de la seu olímpica es va convertir en una cursa de "receptions i adulacions" als membres del COI. Barcelona, per exemple, va invertir en la promoció de la seva candidatura 780 milions de pessetes a fi d'obtenir els quaranta-i-tants vots necessaris

Andrew Jennings. El periodista assegura que ni les seves investigacions sobre la màfia de Palerm ni les que va fer sobre la connexió de Scotland Yard amb el tràfic de cocaïna no han estat tan difícils com les del COI.

Un llibre no tan nou...

Andrew Jennings torna a la càrrega quatre anys després de la polèmica suscitada amb la publicació de *Los Señores de los Anillos*, llibre traduït a dotze idiomes i que, en format de reportatge televisiu, va guanyar el Festival de Televisió de Nova York l'any 1992.

Les seves investigacions continuen el model perfilat al 1984 per Alan Tomlinson i Garry Whannel editors de *Five-ring Circus. Money, Power and Politics at the Olympic Games* (Londres), i dels francesos Michel Caillat i Jean-Marie Brohm, *Les Dessous de l'olympisme* (París), que van tractar en profunditat dels casos de dopatge i van començar a criticar la comercialització dels jocs de Los Angeles.

Aquest nou treball ha estat traduït a l'alemany, al castellà, al danès, al japonès i al noruec. El periodista té una web (<http://www.jennings-olympics.co.uk>) on els interessats poden consultar informació sobre el llibre i compartir opinions sobre el moviment olímpic amb altres navegants.

Los Nuevos Señores de los Anillos és una lectura refrescant per a un estiu olímpic. Els mitjans de comunicació no acostumen a publicar crítiques sobre el COI i el "gran guardià". No obstant això, per als qui hagin llegit *Los Señores de los Anillos* el llibre pot resultar decebedor.

L'autor aprofita molt del treball de fa quatre anys. Hi ha capítols nous com el de la candidatura de Berlín ("Los gorriones en serie pasan por Berlín"), però la investigació és de Mathew D. Rose.

Jennings parla de persecució sexual de membres del COI, però només en presenta un cas (capítol 11, "Si no hay chica, no hay voto..."), el que va fer públic el cap de la candidatura de Falun, Lars Eggertz, en un llibre traduït a l'anglès pel Comitè Olímpic. I si algú es pensa que el capítol 17 ("Chica ¡bragas fuera, que vienen los olímpicos!") parla de persecució sexual, s'equivoca. Aquest capítol fa una crítica

contra el tracte degradant que representa per a una dona haver-se de sotmetre a les proves d'identificació de sexe, però no parla dels casos de persecució sexual que l'autor denuncia.

Al llarg del llibre es repeteixen expressions tan poc rigoroses com ara: "es va dir que", "es va comentar que", "sembla que",

XAVIER GÓMEZ

"va sentir el rumor" (en el cas de la compra de medalles arriba a dir "Si hem de creure Karl-Heinz Wehr..."). Un altre dels trets negatius del llibre és la utilització d'opinions i de valoracions de segones persones a l'hora de desqualificar el COI i de notes d'agència i de notícies de diaris com a font primera d'informació —i sovint sense contrastar.

Entre les "obsessions" de Jennings hi ha la "rapinya" dels membres del

COI. De fet, una gran part de les despeses de les reunions no surten de les butxaques d'aquests. Així, la convenció de Birmingham, del 1991, va anar a càrrec de l'Ajuntament.

El llibre no acaba de demostrar que l'adulació de les ciutats als "grans guardians" vagi lligada a l'elecció. De fet, resulta incomprendible que digui que Eggertz i el seu equip van fer llargs viatges per "pressionar els membres del COI" i que, alhora, no pari de lloar la "transparència" de les candidatures escandinaves.

Enmig de tants "tripijocs" es fa difícil de creure que Jennings només trobés un punt negre en els Jocs de Barcelona, quan recorda que el quiosc que hi ha davant l'hotel Princesa Sofia, on sojornaven els membres del COI, no tenia l'extra sobre les olímpades de la revista *Time*, però sí un munt de revistes pornogràfiques. D'això, en català, se'n diu filar prim.

Però fila gaire prim quan insisteix a dir que la candidatura d'Atlanta va guanyar la d'Atenes només per la pressió de Coca-Cola, sense dir que la candidatura grega fou una de les manifestacions més xarones de la història olímpica? **J. R.**

Andrew Jennings. El seu últim llibre pot resultar decebedor.

J. A. Samaranch. Aquestes darreres setmanes ha insinuat que deixaria el COI el desembre vinent.

perquè li concedessin l'organització dels Jocs.

En la candidatura del 2000, Pequín i Sidney van rivalitzar a "seguir" els membres del COI, que el setembre del 1993 van fer la tria a Mònaco. Segons Jennings, la candidatura de Pequín va invertir en la seva promoció una mitjana de 25.000 dòlars per membre, quan la fracassada campanya de Berlín havia costat al contribuent alemany 86 milions de marcs. Jennings recorda que a Mònaco els membres del COI es van allotjar a l'hotel de luxe Paris, que la delegació australiana va batejar irònicament amb el nom de "Bordell de París", perquè els representants de Sidney havien de "prostituir-se als vestíbuls i als bars" per captar simpaties.

Propietat privada. "Els Jocs tenen propietaris: el 'Club' i els patrocinadors multinacionals que lloguen les Cinc Anelles". Així, Andrew Jennings va dir que els jocs d'Atlanta havien estat "una exposició comercial envoltada d'una miqueta d'esport".

En la presentació de la versió castellana (*Los Nuevos Señores de los Anillos*. Edicions la Tempestad/El Triangle) Jennings va acusar Billy Payne (president del comitè organitzador dels Jocs d'Atlanta) d'haver fet negoci amb els Jocs. En concret, Jennings va parlar d'uns guanys que voregen els 500

milions de dòlars, i va dir que només se n'han aprofitat els homes de negocis blancs de la construcció d'Atlanta.

Per Jennings, Atlanta va guanyar contra les candidatures d'Atenes, Manchester, Melbourne i Toronto gràcies a les pressions de Coca-Cola, i això li permet d'establir un paral·lelisme amb els Jocs de Seül 88 que "van servir al règim dictatorial per trobar mercats nous per a la seva activitat econòmica".

Jennings no troba una explicació raonable per a concedir uns Jocs a una de les ciutats "més arruïnades dels EUA, plena de barris pobres". Jennings també recorda unes revelacions de Paul Henderson, cap de la candidatura de Toronto, segons les quals un membre del COI havia provat d'extorquir-los en canvi de beques per a un dels seus fills.

En el llibre acusa Billy Payne d'haver organitzat uns jocs privats a l'esquena de la majoria de la població d'Atlanta, després d'atribuir-se un sou de 670.000 dòlars l'any. A més, recupera la informació de la revista alemanya *Der Spiegel* (novembre 1990), que acusava el comitè d'Atlanta d'haver aconseguit la candidatura amb "suborns, targetes de crèdit d'or i beques per als fills dels membres del COI".

Per Jennings els màxims responsables de la "privatització i comercialització" dels Jocs Olímpics són els "privilegiats" d'allò que ell anomena "el Club", un grup selecte de cent sis membres format majoritàriament per homes (norantnou homes i set dones, amb una mitjana d'edat de seixanta-un any), que retrata com una banda de mafiosos que es reuneixen sempre "a porta tancada", vivint pendents dels regals i de les adulacions de les ciutats que aspiren a organitzar uns jocs olímpics.

Els tèrbols personatges del comitè. Jennings fa un repàs de la biografia d'alguns dels "grans guardians" del COI. Les figures que mereixen un tractament més aprofundit són les de Samaranch, Primo Nebiolo, Havelange i el Dr Kim. Del president Samaranch, en destaca la diplomàcia

Un patrocinador, si us plau

Jennings assegura que els Jocs s'han convertit en una "eina de comercialització de les companyies multinacionals". Més enllà de les valoracions de Jennings, fer uns Jocs sense el suport econòmic dels patrocinadors és impossible des de Roma 60. Les institucions urbanes no poden sufragar totes les inversions necessàries per a dur a terme un esdeveniment esportiu d'aquesta índole.

Si bé, com s'ha demostrat a Atlanta, una inversió exclusivament privada fa perdre qualitat als Jocs, el COI no pot prescindir dels diners privats. I amb tot, fins i tot Joan Antoni Samaranch va ser molt clar en la conferència de premsa feta l'endemà de la cloenda d'Atlanta, car va admetre que hi havia hagut un excés de comercialització i va dir que no es tornarien a repetir uns jocs amb diners privats com a única font d'ingressos.

Des de fa dues dècades el patrocinador és, potser, l'actor més important del "circ olímpic". Els Jocs s'han fet malgrat adversitats extremes com els boicots, però mai sense patrocinadors. Els esportistes nord-americans no van anar a Moscou al 1980, però Coca-Cola no hi va faltar.

Però que ningú no s'enganyi: el patrocinador no ho és pas per altruisme, sinó que inverteix per aconseguir notorietat social i perquè la informació esportiva és permanent, positiva i estimula i dispara les vendes.

La importància del patrocinador en l'esport es reflecteix també en el voluminós estudi de Marc Carroggio, *Patrocinio deportivo. Del patrocinio de los juegos olímpicos al deporte local* (1996), quan l'autor explica que "les empreses, enmig la saturació publicitària, busquen que el públic relacioni els valors de l'esport (joventut, dinamisme, competitivitat) amb la seva marca". **J. R.**

Kim Un Yong, ex-membre dels serveis d'intel·ligència sud-coreans, és cridat a rellevar Samaranch com a president del COI.

i la capacitat de reinventar-se a si mateix després de la mort de Franco, "a qui va guardar fidelitat fins al final".

"Samaranch diu a la gent allò que vol sentir". Jennings recorda que quan el president del COI va anar a visitar Brasília, candidata a acollir els jocs del 2000, va declarar als periodistes brasilers que la ciutat era "sorprenent i esplèndidament preparada per a albergar un esdeveniment d'aquesta mena", per més que el comitè d'avaluació del COI havia informat que a

ARXIU / EFE

Brasília no hi havia instal·lacions.

L'italià Primo Nebiolo és, per Jennings, el segon gran responsable del fet que els Jocs Olímpics s'hagin convertit en un "negoci". "Lasciu i ordinari", segons Jennings, el totpoderós president de la Federació Internacional d'Atletisme va entrar al COI fa només quatre anys, tot i que la seva influència ve de molt abans. Així, quan faltaven tres anys perquè comencessin els Jocs de Seül va presentar un model de finals d'atletisme que, per diferències horàries, s'haurien

Los Angeles 84.

Després del dèficit econòmic de Montréal 76 i la grisor de Moscou 80, els de Los Angeles van ser uns Jocs pagats amb diners privats. És llavors que comença el període de comercialització creixent.

Els anells olímpics tenen una gran importància en els Jocs Olímpics. Jennings va fer broma a Barcelona sobre unes declaracions de Samaranch, que assegurava que aquest s'ha convertit en el símbol més conegut del món després de la creu del cristianisme.

vist als Estats Units de bon matí. El valor dels drets televisius era a punt de caure. Segons Jennings, Nebiolo es va avenir a modificar els horaris en canvi d'una transferència de vint milions de dòlars a un compte del Banc de Montecarlo, amb el qual es va posar en marxa la Fundació Internacional de l'Atletisme.

L'altre "gran guardià" del COI és el president de la FIFA, João Havelange, que "va reunir els vots suficients que van donar a Barcelona la seu dels Jocs", afirma Jennings, que assegura que gràcies a l'octogenari brasiler i al padrinatge de l'amo d'Adidas, l'alemany Horst Dassler, Samaranch va guanyar la presidència del COI al 1980.

Però la figura més sinistra del COI és, per Jennings, la de Kim Un Yong, més conegut familiarment dins el COI per "Mickey Kim", cap de la Federació Mundial de Taekwondo i possible successor de Samaranch. Membre dels serveis d'intel·ligència sud-coreans durant el mandat del dictador Chun Doo-Hwan, Jennings afirma que, igual que Samaranch, "ha servit un estat dictatorial i repressor".

"Pecats" del COI. Un dels aspectes més controvertits que envolten el COI són els casos de dopatge. Jennings critica la falta d'iniciativa i la inoperància del COI a l'hora d'emprendre investigacions per descobrir el consum de drogues entre els esportistes. "El cas Ben Johnson va haver de ser cobert pel govern canadenc en

vist de la desídia de Lausana", recorda Jennings.

Així, sis anys després de Seül, els secrets de dopatge de l'equip de natació d'Alemanya de l'Est es van trobar amagats als arxius de la Stasi. Al 1989, Kristin Otto, una nedadora que havia guanyat sis ors a Seül, tenia nivells d'esteroides tres vegades superiors a les dosis màximes permeses.

Jennings posa al descobert que a Los Angeles es van amagar els resultats positius d'esportistes. No obstant això, la junta executiva del COI, reunida el novembre del 1984, no en va dir res. El príncep Alexandre de Merode, que des de fa trenta anys s'encarrega de les proves antidopatge, i això que no és metge, va reconèixer més tard que durant els jocs la relació de proves dels atletes havia desaparegut d'un armari de l'hotel Biltmore

La candidatura de Pequín va invertir en promoció una mitjana de 25.000 dòlars per cada un dels membres del COI, assegura Jennings.

l'endemà dels jocs. Els organitzadors li havien dit que el lloguer de la cambra havia expirat i que n'havien destruït els documents. Una situació surrealista que va permetre que els atletes sospitosos restessin lliures de culpa.

Un altre dels capítols "tèrbols" de l'olimpisme és la compra de medalles. En aquest punt, Jennings posa l'exemple de la boxa als Jocs de Seül i el suborn de jutges i àrbitres perquè l'or no fos per als nord-americans, en revenja de les olimpíades de Los Angeles, on els sud-coreans van creure que els l'havien robat. La "conspiració" va quedar arxivada per Karl-Heinz Wehr, antic dirigent de la Stasi (policia secreta de la RDA), nomenat vice-

president de la Federació Internacional de Boxa Amateur al 1984.

Jennings nega que faci "periodisme groc", tot i haver entrat en l'aspecte més llòbrec del COI, per un cas de persecució sexual a una hostessa en la presentació de la candidatura de Falun (Suècia), al 1992.

Una altra mena de "favors" són els regals que reben els membres del COI en les seves visites a ciutats que lluiten pels Jocs. Tot i que la normativa del COI deixa molt clar que les visites per a inspeccionar les instal·lacions no poden passar de tres dies ni el valor dels regals excedir els dos-cents dòlars "la gran majoria infringeix les normes".

Així esmenta el cas de la veneçolana Flor Isava, que va arribar a Berlín l'abril del 1993, s'hi va estar sis dies, va menjar per valor de sis-cents marcs, i només va passar deu hores inspeccionant les instal·lacions. Doncs bé, aquest no és pas l'únic cas: una bona part dels seixanta-dos membres del COI que van visitar Berlín van infringir les normes.

Jennings presenta una altre aspecte negatiu del COI: el control absolut sobre la informació que genera l'organització i sobre els periodistes, fins al punt que el director general del COI, l'advocat suís François Carrard, va arribar a dir, l'abril del 1994, que en tot el món només hi havia "quinze periodistes que en podien informar".

Els llibres i publicacions del COI ometen tota referència al passat de Samaranch i del Dr Kim i qualsevol aspecte negatiu de la història dels Jocs.

Jennings va passar per Barcelona quan Atlanta ja havia estat objecte d'un atemptat i quan havien plogut les crítiques contra l'organització. Segons el periodista anglès res no canviarà en el COI. Els membres del "Club" continuaran viatjant i vivint "de franc" fins al límit d'edat de jubilació: vuitanta-un anys. De totes maneres, Samaranch ha insinuat, després d'Atlanta, que deixarà la presidència del COI aquest desembre.

Jaume Risquete